

§ 3 Právní moc rozsudku

Podle ustanovení § 139 odst. 1 je **rozsudek pravomocný**, a nestanoví-li tento zákon něco jiného, i vykonatelný:

1. jestliže zákon proti němu odvolání nepřipouští,
2. jestliže zákon proti němu připouští odvolání, avšak:
  - a) odvolání ve lhůtě podáno nebylo,
  - b) oprávněné osoby se odvolání výslovně vzdaly, nebo je výslovně vzaly zpět, nebo
  - c) podané odvolání bylo zamítnuto.

Zákon nikdy **nepřipouští odvolání** proti rozsudku odvolacího soudu (§ 259 odst. 3, § 245 odst. 1 *a contrario*), proti rozsudku Nejvyššího soudu, vydanému v řízení o stížnosti pro porušení zákona (§ 268 odst. 2) nebo v řízení o dovolání (§ 265n). Odvolání zákon nepřipouští ani v řízení o uznání a výkonu cizozemského rozhodnutí, jde-li o rozsudek odvolacího soudu (§ 127 odst. 5 *a contrario* z. m. j. s.), resp. jde-li o rozsudek Nejvyššího soudu na návrh mistra spravedlnosti na přezkoumání pravomocného rozhodnutí o uznání a výkonu cizozemského rozhodnutí (§ 128 odst. 2 *a contrario* z. m. j. s.), stejně tak nepřipouští odvolání proti rozsudku odvolacího soudu o zařazení odsouzeného do příslušného typu věznice v řízení o převzetí osoby k výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody (§ 174 odst. 2 z. m. j. s.), stejně je tomu i v řízení o uznání a výkonu rozhodnutí jiného členského státu (Evropské unie) ukládajícího nepodmíněný trest odnětí svobody nebo ochranné opatření spojené se zbavením osobní svobody (§ 308 odst. 5 *a contrario* z. m. j. s.).

Jde-li o případ, že trestní řád nepřipouští proti rozsudku odvolání, nabývá rozsudek právní moci jeho **vyhlášením**.

Podle ustanovení § 139 odst. 1 písm. b) tr. řádu nastává právní moc rozsudku, proti němuž zákon **připouští odvolání**, pokud odvolání ve lhůtě podáno nebylo, nebo se oprávněné osoby odvolání výslovně vzdaly, anebo je výslovně vzaly zpět, nebo podané odvolání bylo zamítnuto (v úvahu přichází kombinace uvedených variant). Zde je tedy situace již komplikovanější než ve shora uvedeném případě, zvláště při řešení otázky, kterým dnem vlastně nastává právní moc rozsudku.

V případě, kdy odvolání v zákonné lhůtě **podáno nebylo**, nastává právní moc **následujícího dne po uplynutí posledního dne zákonné lhůty všem oprávněným osobám**.

S tím souvisí otázka, **kdy vlastně začíná tato lhůta běžet a také kdy končí**.

Podle § 248 odst. 1 se odvolání podává u soudu, proti jehož rozhodnutí směřuje, a to do osmi dnů od doručení opisu rozsudku. Podle § 248 odst. 2 doručuje-li se rozsudek jak obžalovanému, tak i jeho obhájci a zákonnému zástupci, běží lhůta od toho doručení, které bylo provedeno nejpozději. Podle § 248 odst. 3 pak jiným osobám, uvedeným v § 247 odst. 2, s výjimkou státního zástupce, končí lhůta týmž dnem jako obžalovanému.

Protože ustanovení § 248 je jen rámcovým ustanovením, musíme vycházet i z ustanovení § 59 a § 60, v nichž se konkretizují právně účinné formy odvolání, běh této lhůty a stanoví se také, jakým způsobem lze účinně a včas toto odvolání podat.

Podle § 59 odst. 1 lze odvolání podat písemně, telegraficky, telefaxem, dálnopisem, v elektronické podobě podepsané elektronicky (k tomu srov. i § 59 odst. 2), ale také ústně do protokolu (k tomu srov. i § 59 odst. 3). Podle ustanovení § 60 odst. 4 je lhůta zachována též tehdy, jestliže odvolání bylo ve lhůtě:

- a) podáno jako poštovní zásilka adresovaná soudu, u něhož má být podáno (je myšlen soud, který rozsudek vydal), nebo soudu, který má o odvolání rozhodnout (myšlen je odvolací soud),
- b) učiněno u soudu, který má ve věci rozhodnout (myšlen je odvolací soud),
- c) učiněno příslušníkem ozbrojených sil nebo ozbrojeného sboru v činné službě u jeho náčelníka,
- d) učiněno u ředitele věznice, kde je umístěn odvolatel ve výkonu trestu nebo ve vazbě,
- e) učiněno ústně do protokolu u kteréhokoliv okresního soudu nebo okresního státního zástupce.

Z těchto ustanovení tedy vyplývá, že odvolání je podáno ve lhůtě nejen tehdy, je-li v ní podáno přímo u soudu, který vydal rozsudek, jak vyplývá z § 248 odst. 1, nebo u soudu, který má o odvolání rozhodnout, ale i tehdy, je-li podáno v této lhůtě i na poště a je adresováno soudu, u něhož má být podáno, tedy soudu, který rozsudek vydal, nebo odvolacímu soudu, který má o odvolání rozhodnout. Tedy v případě, že je odvolání sice podáno na

poště v zákonné lhůtě, ale je adresováno jiným soudům než dříve uvedeným, nebo jiným orgánům činným v trestním řízení (státnímu zástupci, policii), pak je rozhodné, zda takové odvolání ještě v zákonné lhůtě dojde soudu, který rozsudek vydal, nebo má o odvolání rozhodnout. Pokud těmto soudům dojde po zákonné lhůtě, musí být posuzováno jako opožděně podané.

Kdy odvolání bylo podáno na poště, lze zpravidla zjistit z podacího razítka pošty na obálce této písemnosti (srov. též č. 32/1997 Sb. rozh. tr.).

Dojde-li odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně po uplynutí odvolací lhůty, je povinností odvolacího soudu se zřetelem k ustanovení § 60 odst. 4 zjistit, jakým způsobem bylo odvolání podáno, pokud tato okolnost není ze spisu patrna, a podle výsledku tohoto zjištění posoudit, zda odvolání bylo podáno včas či opožděně (č. 59/1981 Sb. rozh. tr.).

Je-li podání, jehož obsahem je opravný prostředek, opatřeno otiskem podacího razítka soudu prvního stupně s datem po uplynutí zákonné lhůty k podání opravného prostředku, musí soud druhého stupně vždy zkoumat, zda opravný prostředek nebyl podán v zákonné lhůtě, a to se zřetelem k okolnostem uvedeným v § 60 odst. 4 (č. 32/1993 Sb. rozh. tr.).

Při podání telefaxem (faxem) je lhůta k podání opravného prostředku ve smyslu § 60 odst. 1, 3 tr. řádu zachována i tehdy, dojde-li podání příslušnému soudu poslední den zákonné lhůty po skončení řádné pracovní doby, protože lhůta končí až ve 24:00 hodin tohoto dne (č. 10/2004 Sb. rozh. tr.).

Pokud je odvolání učiněno příslušníkem ozbrojených sil nebo ozbrojeného sboru v činné službě u jeho náčelníka nebo tím, kdo je ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody, u ředitele věznice, pak rozhodným je den, kdy bylo předáno na místo jimi určené, což zpravidla je rovněž zjistitelné z vyznačeného data přijetí tohoto odvolání orgány k tomu pověřenými. K této otázce srov. též č. 47/1975 Sb. rozh. tr.

Účinně může také být odvolání podáno do protokolu u kteréhokoliv okresního soudu nebo okresního státního zástupce. Nezáleží pak na tom, zda k příslušnému soudu došlo odvolání ještě ve lhůtě, nebo až po jejím uplynutí.

Pro počítání lhůty je důležité ustanovení § 60 odst. 1, podle něhož se do osmidenní lhůty pro podání odvolání nezapočítává den, kdy nastala událost určující počátek lhůty. Z uvedeného vyplývá, že lhůta k podání odvolání začíná běžet počínaje následujícím dnem po doručení opisu rozsudku.

Počátek běhu lhůty k podání odvolání se také posunuje v případě provedené opravy vyhotovení nebo opisu rozsudku, jež se dotkla podstatně obsahu některého z výroků rozsudku (§ 133).

Lhůta k podání odvolání končí **uplynutím celého posledního dne lhůty**. Případně-li konec lhůty na den pracovního klidu nebo pracovního volna, pokládá se za poslední den lhůty nejbližší příští pracovní den. Lhůta tedy musí vždy končit pracovním dnem. Jak jsme již uvedli výše, je-li odvolání činěno faxem (telefaxem), je lhůta k podání odvolání dodržena i v případě, dojde-li příslušnému soudu poslední den zákonné lhůty i po skončení řádné pracovní doby, protože lhůta končí až ve 24:00 hodin tohoto dne (č. 10/2004 Sb. rozh. tr.).

Při zasílání opravného prostředku poštou musí být kumulativně splněna jak podmínka, že podání (opravný prostředek) je dáno ve lhůtě na poštu, tak podmínka, že je adresováno soudu, u něhož má být podáno, jímž je soud, který rozhodl ve věci v prvním stupni, nebo který má ve věci rozhodnout. V daných souvislostech je třeba podmínku vyjádřenou slovy „adresováno soudu“ vyložit tak, že podání je adresováno tomu soudu, který je vyznačen na poštovní zásilce, nikoliv případně soudu, který je uveden jako adresát v podání, které tvoří obsah zásilky. Srov. rozh. č. 16/2004 Sb. rozh. tr. (rozhodnutí se vztahuje k dovolání, ale použitelné je i k dalším opravným prostředkům, které je třeba podat v zákonem stanovené lhůtě).

Podle § 59 odst. 1 lze podání (včetně opravných prostředků) učinit mimo jiné v elektronické podobě podepsané elektronicky podle zvláštních předpisů. Tímto zvláštním předpisem je zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Pro podání učiněná v rámci trestního řízení se však mohou za účelem elektronického podpisu používat pouze zaručené elektronické podpisy a kvalifikované certifikáty vydávané akreditovanými poskytovateli certifikačních služeb (§ 11 zák. č. 227/2000 Sb.). Údaj o takovém poskytovateli nebo přímo certifikát je pak ten, kdo činí podání elektronicky, povinen připojit k podání (§ 59 odst. 2 tr. řádu). Bylo-li určité podání (např. opravný prostředek) učiněno sice v elektronické podobě, ale bez splnění uvedených podmínek, nejsou s ním spojeny žádné účinky řádného podání, tj. ani případné zachování lhůty k podání opravného prostředku. Pokud zákon vyžaduje, aby podání (např. opravný prostředek) bylo učiněno v určité lhůtě, pak uvedený

nedostatek elektronického podání lze napravit jen v této lhůtě. K tomu srov. rozh. č. 58/2007 Sb. rozh. tr.

Rozsudek je pravomocný také tehdy, jestliže **oprávněná osoba se odvolání výslovně vzdala nebo je výslovně vzala zpět.**

Právo oprávněné osoby výslovně se vzdát odvolání je upraveno v § 250 odst. 1, podle něhož po vyhlášení rozsudku se může oprávněná osoba odvolání výslovně vzdát. Termín „po vyhlášení rozsudku“ znamená, že oprávněná osoba může tohoto práva využít kdykoliv po tomto okamžiku, nejpozději však do uplynutí odvolací lhůty. Odvolání se lze právně účinně vzdát ještě před doručením písemného vyhotovení opisu rozsudku, nikoliv však před vyhlášením rozsudku (ostatně s tím počítá i zákonodárce v ustanovení § 129 odst. 2, v němž stanoví podmínky pro vyhotovení zjednodušeného rozsudku, z nichž jednou je i vzdání se odvolání státním zástupcem a obžalovaným, který tak musí učinit i za další osoby oprávněné podat odvolání v jeho prospěch).

Vzdání se odvolání musí mít předepsanou formu (srov. § 59).

Na běh lhůty k podání odvolání obhájcem a zákonným zástupcem, event. osobami podle § 247 odst. 2, nemá vliv skutečnost, že obžalovaný se vzdal odvolání ihned po vyhlášení rozsudku, neučiní-li tak i za další osoby oprávněné podat odvolání v jeho prospěch.

Vzdání se odvolání musí být **výslovné**. Musí se tedy jednat o jednoznačné, srozumitelné, úplné prohlášení o tom, že se oprávněná osoba vzdává odvolání, bez jakýchkoliv výhrad či podmínek. Nestačilo by například prohlášení obžalovaného, že s rozsudkem je spokojen, že s ním souhlasí apod.

Rozsudek je pravomocný též tehdy, jestliže oprávněná osoba výslovně **vzala podané odvolání zpět**. Zpětvzetí odvolání vezme, není-li překážek, usnesením na vědomí předseda senátu odvolacího soudu, a nebyla-li věc dosud tomuto soudu předložena, předseda senátu soudu prvního stupně (§ 250 odst. 4). Překážkou vylučující postup předsedy senátu podle § 250 odst. 4 může být například okolnost, že jsou dány důvody, uvedené v § 11 odst. 1 písm. a), které brání pokračovat v trestním stíhání (č. 26/1976 Sb. rozh. tr.). Je-li včas podané odvolání vzato zpět, nabývá napadený rozsudek právní moci dnem, kdy podání obsahující prohlášení o zpětvzetí odvolání došlo soudu, nikoliv dnem rozhodnutí soudu o tomto zpětvzetí. Usnesení o vzetí na vědomí zpětvzetí odvolání podle § 250 odst. 4 má tedy jen deklaratorní význam (rozhodnutí uveřejněné v Bulletinu Nejvyššího soudu ČR č. 3/88–34).

Jestliže odvolání podané ve prospěch obžalovaného vzaly zpět osoby, uvedené v § 247 odst. 2, aniž se tak stalo s výslovným souhlasem obžalovaného (§ 250 odst. 3), pak musí odvolací soud věc z podnětu tohoto odvolání přezkoumat postupem podle § 254. Odvolací soud by však měl vždy před vlastním projednáním takového odvolání zjistit stanovisko obžalovaného k tomu to zpětvzetí. Pokud by totiž obžalovaný prohlásil, že se zpětvzetím souhlasí, pak by musel odvolací soud vzít zpětvzetí odvolání na vědomí (§ 250 odst. 4) a nemohl by o něm již jednat podle § 254 odst. 1. V tomto případě by právní moc rozsudku nastala dnem, kdy by došlo soudu prohlášení obžalovaného, že se zpětvzetím odvolání souhlasí.

Jestliže státní zástupce vzal zpět odvolání, které podal jen ve prospěch obžalovaného, pak podle § 250 odst. 3 může tak učinit bez souhlasu obžalovaného, ale v tomto případě běží obžalovanému nová lhůta k podání odvolání od vyrozumění, že odvolání bylo vzato zpět.

Konečně právní moc rozsudku nastává dnem, kdy podané odvolání bylo odvolacím soudem zamítnuto, protože bylo shledáno nedůvodným (§ 256).

Pokud je odvolání zamítnuto podle § 253 odst. 1 jako podané neoprávněnou osobou nebo proto, že bylo podáno opožděně, nebo že je podala osoba, která se odvolání výslovně vzdala, pak právní moc nenastává dnem, kdy odvolací soud o takovém odvolání rozhodl, ale nastává již dříve, a to následujícího dne po uplynutí lhůty všem oprávněným osobám k podání odvolání (srov. č. 55/1971, 8/1977 Sb. rozh. tr.).

§ 4 Právní moc usnesení

Usnesení je **pravomocné** především v případě, že **zákon proti němu nepřipouští stížnost** [§ 140 odst. 1 písm. a)]. Jde o usnesení soudu nebo státního zástupce, u něhož není v zákoně výslovně uvedeno, že je proti němu stížnost přípustná. Takové usnesení nabývá právní moci ihned jeho **vyhlášením** (§ 135), nebo není-li třeba je vyhlásit, ihned jak bylo **učiněno, přesněji řečeno, jak je oprávněná osoba podepsala**.

Usnesení je v právní moci i tehdy, jestliže sice zákon proti němu stížnost připouští, ale tohoto práva oprávněné osoby nevyužily, tzn. že buď vůbec ve lhůtě tří dnů od oznámení usnesení stížnost **nepodaly**, nebo se jí v této